

Vammaissosiaalityö

Vammaispalvelulain mukaisen
kuljetuspalvelun myöntämisperusteet
1.5.2023 alkaen

Pirkanmaan aluehallitus 11.4.2023 §91

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

- Kuljetuspalvelu on hyvinvointialueen erityiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluva palvelu.
- Vammaispalveluasetuksen 4 §:n mukaan kuljetuspalveluihin ja niihin liittyvine saattajapalveluihin kuuluvat vaikeavammaisen henkilön tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset, jotka liittyvät työssä käymiseen, opiskeluun, asioimiseen, yhteiskunnallisen osallistumiseen, virkistykseen tai muuhun sellaiseen syyhyn.
- Jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset.
- Hyvinvointialue voi lisäksi tehdä omia tarkennuksia esimerkiksi toimintakäytäntöihin.

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

- Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden myöntämisen perusteet on laadittu turvaamaan asiakkaiden tasavertainen kohtelu hyvinvointialueella, tukemaan palveluihin hakeutumista ja tukemaan myöntämiseen liittyvää päätöksentekoa.
- Kuljetuspalvelujen kriteerit on käsitelty hyvinvointialueen vammaisneuvostossa 13.2.2023 ja neuvosto antoi kokouksen jälkeen kirjallisen lausunnon, jossa mm. kiinnitettiin huomiota myöntämisperusteiden soveltamiseen.
- Kuljetuspalvelua myönnettäessä otetaan huomioon hakijan yksilölliset tarpeet ja olosuhteet sekä hänen ikätasoaan vastaava osallistumismahdollisuus asiointi-, harrastus- ja virkistystoimintaan. Myöntämisperusteista voidaan poiketa harkinnalla yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

- Hyvinvointialueen on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.
- Kuljetuspalveluja on järjestettävä
 - välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa. Asiointi- ja virkistysmatkoja voi käyttää neljä yhdensuuntaista matkaa ennakkoon seuraavan kuukauden matkoista. Kuljetuspalvelumatkat voidaan myöntää myös vuositasolla määriteltynä, mikäli asiakkaan tarve matkoille on 8 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa tai vähemmän.

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

- Jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat
 - vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat ja
 - lähikuntiin ulottuvat kuljetukset
- Kuljetuspalvelumatkan lähtö- tai päätepisteen tulee olla omassa asuinkunnassa. Asiakas voi lisäksi käyttää kuljetuspalvelua lähikunnan sisällä tehtävään matkaan, mikäli se on tarkoituksenmukaisempaa asiakkaan kannalta eikä aiheuta lisäkustannuksia. Pirkanmaan hyvinvointialueella matkustusalueena pidetään asuinkuntaa ja sen rajanaapurikuntia.
- Hyvinvointialueelle kunnista siirtyneillä kuljetuspalveluasiakkailla matkustusalueena käytetään kuitenkin ao. kunnan aiemmin määrittelemää matkustusaluetta enintään kolmen vuoden siirtymäkauden ajan. Mikäli asiakkaan kuljetuspalvelupäätös tarkistetaan siirtymäkauden aikana, muutetaan matkustusalueeksi hyvinvointialueen määrittelemä matkustusalue.

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

- Kuljetuspalvelumatkoja voidaan lisäksi myöntää toiminnallisiin lähikuntiin yksilöllisen harkinnan perusteella.
- Toiminnallista lähikuntaa määriteltäessä kohtuullisina voidaan pitää pääsääntöisesti enintään noin 50 km päähän ulottuvien matkojen kustannuksia.
- Kuljetuspalveluna voidaan lisäksi myöntää yksittäisiä poikkeusmatkoja toiminnallisten lähikuntien ulkopuolelle. Matkoja voidaan myöntää yksilöllisellä harkinnalla erityisestä syystä silloin, kun julkisilla kulkuneuvoilla matkustaminen ei onnistu ja kun kustannukset ovat kohtuulliset.
- Tällaisia matkoja voivat olla esimerkiksi lähipiirin juhla- ja muistotilaisuudet. Kuljetuspalvelua voidaan erillisellä päätöksellä myöntää käytettäväksi myös muussa kunnassa asiakkaan yksilöllisen tarpeen ja kustannusten kohtuullisuus huomioon ottaen.

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

- Pirkanmaan hyvinvointialueella kuljetuspalvelut järjestetään matkojen yhdistelyn periaatteella.
- Järjestämistavasta voidaan poiketa ainoastaan vammasta tai sairaudesta johtuvasta erityisen perustellusta syystä silloin, kun se on välttämätöntä kuljetuspalvelun käytön mahdollistamiseksi. Tällöin asiakkaalle myönnetään kuljetuspalvelun toteutukseen liittyvä erityisoikeus, joita ovat tututaksioikeus, yksinkulkuoikeus ja saattajalisäoikeus.

Erityisoikeudet

- **Tuttutaksioikeus** (oikeus käyttää tiettyä taksia kuljetuspalvelumatkojen toteutuksessa ja tilata matka suoraan autoilijalta) voidaan myöntää, kun vammaisella henkilöllä on vammasta tai sairaudesta johtuva erityinen avustamisen tarve tai kommunikaation erityistarpeita ja matkustaminen edellyttää taksinkuljettajalta erityisvalmiuksia ja asiakkaan tuntemista.
- **Yksinkulkuoikeus** voidaan myöntää, kun vammaisella henkilöllä on vammasta tai sairaudesta johtuva erityisen perustelu syy siihen, että hänen kyytiään ei voida yhdistellä. Peruste voi olla esimerkiksi oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden vaarantuminen.
- **Saattajalisäoikeus** voidaan myöntää, jos asiakas tarvitsee kuljettajan apua tavanomaista taksipalvelua enemmän eikä asiakkaalla ole mukana omaa saattajaa kuljetuspalvelumatkalla.

Uusi vammaispalvelulaki voimaan 1.10.2023

